

**СПЕЦИАЛНОСТ „ОПАЗВАНЕ И КОНТРОЛ НА ОБЩЕСТВЕНТО
ЗДРАВЕ”**
КОНСПЕКТИ ЗА СЕМЕСТРИАЛНИ ИЗПИТИ,
IV КУРС, VII СЕМЕСТЪР, РЕДОВНО ОБУЧЕНИЕ, БАКАЛАВЪРСКА
СТЕПЕН, УЧЕБНА 2015/2016 ГОДИНА

КОНСПЕКТ ПО ХИГИЕНА
НА ДЕТСКО-ЮНОШЕСКАТА ВЪЗРАСТ

1. Хигиена на децата и подрастващите предмет, цели и задачи. Раздели на дисциплината хигиена на развитието на децата и подрастващите.
2. Възрастова периодизация в индивидуалното развитие на човека. Характерни особености и проблеми в периодите на етапа на съзряване.
3. Методи на оценка на физическото и психическо развитие. Определяне на основните морфологични и психологични показатели в различните възрастови етапи. Акселерация.
4. Закаляване – същност, фактори, мероприятия. Използване климатичните и географски дадености на България за провеждане на закалителни процедури в детската възраст.
5. Характерни особености и проблеми на сърдечно-съдовата и дихателната системи в различни възрастови периоди. Превенция.
6. Характерни особености и проблеми на ендокринната система и опорно-двигателния апарат в различни възрастови периоди. Превенция.
7. Характерни особености и проблеми на храносмилателната система в различни възрастови периоди. Хранене. Режим. Превенция.
8. Характерни особености и проблеми на нервната система в различни възрастови периоди. Стрес и последиците от него върху детския организъм. Превенция.
9. Пропагандиране на здравословния начин на живот през различните периоди на развитие на детския организъм. Спорт и значението му. Организиране на свободното време за почивка
10. Видове детски заведения. Единна система за грижи, медицинско обслужване и превенция.
11. Санитарно-технически изисквания към сградния фонд на детските заведения и дворното място. Детски площадки –изисквания, поддръжка.
12. Хигиенни изисквания към обзавеждането и вътрешния дизайн на детските заведения. Хигиенни изисквания към играчките и материалите за обучение.
13. Роля и задължения на медицинската сестра в детското заведение. Програми и проекти, организирани от МЗ и МОН. Медицинско обслужване на децата. Превенция на хронични, инфекциозни, ендемични болести, травматизъм.
14. Хранене на децата – здравословно и пълноценно хранене,

безопасност и контрол на детските храни. Програми и проекти, организирани от МЗ и МОН.

15. Съвременни проблеми, законодателство и тенденции на реформиране на заведенията за деца лишени от родителска грижа и деца с увреждания. Защитени жилища. SOS детски селища. Европейско и наше законодателство.
16. Учебни заведения – видове. Санитарно-хигиенни изисквания към училищните сгради, учебните помещения и обзавеждане. Училищна инфраструктура.
17. Физкултурен салон, спортни площадки, плувен басейн – хигиенни изисквания, контрол. Организиране на свободното време.
18. Здравен контрол, медицинско обслужване и мониторинг на училищните колективи. Роля и задължения на училищната медицинска сестра.
19. Хранене на децата и подрастващите- хигиенни изисквания към училищните заведения за хранене, хранителни продукти, меню, режим на хранене. Нормативни документи на МЗ и МОН.
20. Хигиена на учебния процес – учебни програми, учебни помагала, компютърна и аудиовизуална техника, продължителност и учебна заетост, режим. Стрес и последици. Професионално обучение в горните класове.

СПИСЪК НА ПРЕПОРЪЧВАНАТА ЛИТЕРАТУРА:

1. Хигиена, хранене и професионални болести, под. ред. на поф. Б. Попов, изд. София, 2009 г.
2. Ръководство по хигиена, том I и том II, под ред. на проф. д-р Д. Цветков, изд. „Св. Кл. Охридски”, 2006 г.
3. Хигиена и професионални заболявания, Учебник за студенти по медицина, под. ред. на проф. Вл. Бояджиев, София, МФ, 1990 г.
4. Ръководство за практически упражнения по хигиена, под редакцията на проф. Вл. Бояджиев, МФ, София, 1979 г.

КОНСПЕКТ ПО ИНФЕКЦИОЗНИ БОЛЕСТИ

1. Инфекция, инфекциозен процес – определение. Значение на микроорганизма, макроорганизма и средата в инфекциозния процес.
2. Инфекциозна болест – периоди. Особенности в протичането на инфекциозните болести.
3. Клинико-лабораторни и инструментални методи за диагностика на инфекциозните болести.
4. Етиологична диагноза на вирусните заболявания.
5. Етиологична диагноза на бактериалните заболявания.
6. Странични действия и реакции при антибиотикотерапия и имунотерапия – серумна болест, анафилактичен шок и др.
7. Кореман тиф.
8. Салмонелози.

9. Ботулизъм.
10. Шигелози.
11. Колиентерити.
12. Холера.
13. Бруцелоза.
14. Листериоза.
15. Лептоспирози.
16. Вирусен хепатит А и вирусен хепатит Е.
17. Вирусен хепатит В. Хепатална кома.
18. Вирусен хепатит С.
19. Дифтерия.
20. Скарлатина.
21. Брусница.
22. Рубеола.
23. Варицела и други херпесни инфекции
24. Грип.
25. Коклюш.
26. Заушка.
27. Менингококова болест. Клинични форми
28. Полиомиелит.
29. Туларемия.
30. Петнист тиф.
31. Ку треска.
32. Марсилска треска.
33. Кримска хеморагична треска (КХТ).
34. Хеморагична треска с бъбречен синдром (ХТБС).
35. Жълта треска.
36. Синдром на придобита имунна недостатъчност (СПИН).
37. Орнитоза.
38. Антракс.
39. Тетанус.
40. Бяс. Еризипел.
41. Лаймска болест.
42. ВБИ - клинични прояви.

СПИСЪК НА ПРЕПОРЪЧВАНАТА ЛИТЕРАТУРА:

1. Инфекциозни болести – учебник за студенти по медицина, ред. Ред. М.Радев
2. Инфекциозни болести – учебник 1997 г., Ред. Ив.Диков
3. Инфектология 2001 г., Ред. Б.Илиев
3. Инфекциозни болести – учебник 2009 г., Ред. Г. Генов

КОНСПЕКТ ПО ПРОФЕСИОНАЛНИ БОЛЕСТИ С ТОКСИКОЛОГИЯ

1. Професионална болест определение. Класификация на професионалните болести. Трудова злополука- определение. Ролята на профилактичната медицина за ограничаване на професионалните увреждания.
2. Критерии и тестове за оценка на професионалния характер на болестта. Нормативни документи уреждащи административните процедури по професионални болести у нас.
3. Основни изисквания към снемането на анамнеза на болен или суспектен за професионално заболяване. Задължителна документация, за обсъждането на професионална етиология на едно заболяване. Основни диагностични методи и критерии, използвани в профпатологията.
4. Професионални белодробни болести – етиология, класификация, застрашени професии, диагностични методи. Профилактични мерки.
5. Пневмокониози – определение, етиология, класификация. Застрашени професии. Клинично протичане и основни методи на диагностика на пневмокониозите. Профилактични мерки.
6. Професионален хроничен бронхит. Етиология, клиника, основни диагностични методи. Застрашени професии. Профилактични мерки.
7. Професионална бронхиална астма – етиология, основни клинични особености и диагностични методи. Застрашени професии. Профилактични мерки.
8. Алергични професионални болести – етиология, класификация. Застрашени професии. Профилактични мерки.
9. Професионални болести от въздействие на физични фактори – класификация. Застрашени професии. Профилактични мерки.
10. Професионални болести от повишено и понижено атмосферно налягане. Застрашени професии. Профилактични мерки.
11. Професионални увреждания, причинени от въздействие на шум. Застрашени професии. Профилактични мерки.
12. Професионални увреждания, причинени от въздействие на вибрации, класификация, стадии, клиника, основни диагностични методи. Застрашени професии. Профилактични мерки.
13. Професионални болести от пренапрежение на костно-мускулната система – условия на труд и трудови дейности застрашени от развитието на тези увреждания. Клинични прояви на този вид професионална патология. Профилактични мерки.
14. Промислена токсикология- определение, задачи, хигиенно нормиране. Методи на контрол. Класификация на промишлените отрови. Обща характеристика на действието на промишлените отрови.
15. Пътища на постъпване на химичните вещества в организма на експонираните лица. Разпределение, метаболизъм и отделяне на токсичните вещества в организма.

16. Професионални болести с токсико-химична етиология – класификации. Принципи на диагностика на професионалните интоксикации. Превантивни мероприятия.
17. Професионални отравяния с тежки метали. Класификации. Застрашени професии. Основни методи за диагностика. Профилактични мероприятия.
18. Хронична оловна интоксикация. Етиология, застрашени професии. Основни клинични особености и методи на диагностика. Профилактични мероприятия.
19. Хронична живачна интоксикация. Етиология, застрашени професии. Основни клинични особености и методи на диагностика. Профилактични мероприятия.
20. Професионални заболявания от органични разтворители. Класификация, патогенеза, клиника, диагностични критерии. Застрашени професии. Профилактични мерки.
21. Професионални заболявания от пластмаси. Класификация, патогенеза, клиника при различни видове причинители. Основни диагностични критерии. Профилактични мерки.
22. Професионални заболявания от пестициди. Класификации. Етиология, патогенеза, клиника, диагностични критерии. Застрашени професии. Превенция.
23. Професионални инфекциозни заболявания. Класификация. Застрашени професии. Най-често срещани професионални инфекциозни болести. Профилактични мерки.
24. Професионални злокачествени заболявания - етиология, видове и форми, диагностични критерии. Застрашени професии. Профилактични мерки.
25. Основни изисквания за организация на периодични прегледи и изследвания на избран контингент работещи - определяне на професионалните групи и сформирание на медицински екип за скрининг. Обработка на данните от скрининга, сравняване с предходни периоди, обобщение и препоръки. Анализ на заболяемостта с временна нетрудоспособност. Нормативни документи на МЗ и МТСП.

СПИСЪК НА ПРЕПОРЪЧВАНАТА ЛИТЕРАТУРА:

1. Хигиена, том II, под ред. на проф. д-р Д. Цветков, изд. „Св. Климент Охридски”, 2006 г.
2. Хигиена, хранене и професионални болести. под ред. на проф. Б. Попов, изд. София, 2009 г.
3. Хигиена и професионални заболявания. Учебник за студенти по медицина, под ред. на проф. Вл. Бояджиев, София, МФ, 1990 г.
4. Закон за здравето, в сила от 01.01.2005 г., обн. ДВ., бр. 70 от 10 август 2004 г., изм. ДВ. бр. 46 от 3 юни 2005 г., изм. ДВ., бр. 76 от 20 септември 2005 г., изм. ДВ., бр. 85 от 25 октомври 2005 г., изм. ДВ., бр.88 от 4 ноември 2005 г., изм. ДВ, бр.94 от 25 ноември 2005 г., изм. ДВ., бр.

103 от 23 декември 2005 г., изм. ДВ, бр.18 от 28 февруари 2006 г., изм. ДВ, бр. 30 от 11 април 2006 г., изм. ДВ, бр. 34 от 25 април 2006 г., изм. ДВ, бр. 59, бр. 71, бр. 75, бр. 81, бр. 95, ДВ, бр. 102/2006 г., изм. ДВ, бр. 31, ДВ, бр. 41, ДВ, бр. 46, ДВ, бр. 59, ДВ, бр. 82 и ДВ, бр. 95/2007 г., ДВ, бр. 13, ДВ, бр. 102 и бр. 110/2008 г., изм. доп. ДВ, бр. 36/2009 г.

5. Наредба за реда за съобщаване, регистриране, потвърждаване, обжалване и отчитане на професионалните болести, ПМС №168/11.07.2008 г., ДВ, бр.65/ 2008 г.

6. Наредба за медицинската експертиза на работоспособността, ПМС №99/31.05.2005 г., ДВ, бр.47/2005 г.

7. Наредба за условията и реда, при които се допуска тютюнопушене в закрити обществени места и в сградите с обособени работни места, приета с ПМС, 264 от 9.11.2010 г., обн., ДВ, бр. 90 от 16.11.2010 г.

КОНСПЕКТ ПО СОЦИАЛНО И ЗДРАВНО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

1. Здравната система и необходимост от правно регулиране.
2. Здравна политика. Приоритети на здравната политика в развитите страни.
3. Типология на здравните системи в развитите страни.
4. Здравна служба – определение, фактори за развитие, видове здравни институции, основни организационни принципи.
5. Основни насоки на здравната реформа в България
6. Същност на здравното законодателство.
7. Основни функции на здравното законодателство.
8. Основни принципи на здравното законодателство.
9. Конституционни основи на здравното законодателство.
10. Законодателна инициатива и видове нормативни актове.
11. Развитие на здравното законодателство в България - характеристика на основните етапи след 1978 г.
12. Кодекс за социално осигуряване.
13. Закон за здравето – основни положения.
14. Закон за здравното осигуряване – основни положения.
15. Закон за лечебните заведения – основни положения.
16. Правилник за регионалните здравни инспекции.
17. Закон за храните.
18. Закон за здравословни и безопасни условия на труд.
19. Наредба № 36 от 2009 г. за условията и реда за упражняване на държавния здравен контрол.
20. Подзаконови нормативни актове в областта на здравния контрол.

СПИСЪК НА ПРЕПОРЪЧВАНАТА ЛИТЕРАТУРА:

1. Здравна система и здравна служба. В: Социална медицина (за бакалаври по здравни грижи). Изд. център на МУ-Плевен, 2012. Глава 6, 105-119.
2. Законодателни основи на здравната реформа в България. В: Социална

медицина (за бакалаври по здравни грижи). Изд. център на МУ-Плевен, 2012. Глава 6, 129-161.

3. Текстовете на закони и подзаконовни нормативни актове от сайтовете **на**:
 - a. Български правен портал – www.lex.bg
 - b. Министерство на труда и социалната политика – www.mlsp.government.bg
 - c. От сайта на Министерство на здравеопазването – www.mh.government.bg
 - d. От сайта на НЗОК – www.nhif.bg и от други сайтове.

КОНСПЕКТ ПО БРАНШОВА ХИГИЕНА

1. Браншовата хигиена като клон от трудовата медицина. Предмет, цел, задачи и методи на изследване. Значението на безопасност и здраве при работа - държавна законодателна политика.
2. Хигиена на труда в минната промишленост. Контролни и законодателни мерки за безопасност и здраве при работа.
3. Хигиена на труда в металургията. Хигиена на труда в
4. Хигиена на труда в машиностроенето. Контролни и законодателни мерки за безопасност и здраве при работа.
5. Хигиена на труда в химическата промишленост и нефтопреработването. Контролни и законодателни мерки за безопасност и здраве при работа.
6. Хигиена на труда в строителството. Основни мерки за безопасност и здраве при работа.
7. Хигиена на труда в производството на строителни материали.
8. Хигиена на труда в текстилната и шивашката промишленост. Основни мерки за безопасност и здраве при работа.
9. Хигиена на труда при работа в офис, с компютърна и друга електронна техника. Основни мерки за безопасност и здраве при работа.
10. Хигиена на труда в хранително-вкусовата промишленост, търговските и туристически услуги. Основни мерки за безопасност и здраве при работа.
11. Хигиена на труда в транспорта. Видове транспорт и условия на труд. Основни мерки за безопасност и здраве при работа в отделните отрасли.
12. Хигиена на труда в дърводобива и дървопреработването. Основни мерки за безопасност и здраве при работа в отделните отрасли.
13. Хигиена на труда в мебелната промишленост. Опасности, неблагоприятни фактори на работната среда, превенция.
14. Хигиена на труда в различните сфери на здравеопазването. Основни мерки за безопасност и здраве при работа в различните медицински професии.

15. Хигиена на труда в селското стопанство и фермерските дейности. Хигиенни мероприятия при работа с пестициди. Основни мерки за безопасност и здраве при работа.
16. Служба по трудова медицина – структура, дейност, задължения. Роля на службите по трудова медицина, контрол и изисквания към тях.

СПИСЪК НА ПРЕПОРЪЧВАНАТА ЛИТЕРАТУРА:

5. Хигиена: том I „Хигиена и екология“, в раздел „Хранене, храни и здраве“. Под ред. на проф. д-р Д. Цветков, „Камея“ ЕООД, 2014.
6. Хигиена, том II, „Трудова медицина“, под ред. на проф. д-р Д. Цветков, изд. „Камея“, София, 2014 г.
7. Хигиена, хранене и професионални болести. под. ред. на проф. Б. Попов, изд. София, 2009 г.
8. Физически фактори - оценка на експозицията и риска за човека, доц. М. Израел, Изд. център на МУ-Плевен, 2015 г.
9. Ръководство за практически упражнения по хигиена. Под редакцията на проф. Вл. Бояджиев, МФ София, 1979 г.
10. Закон за здравето, в сила от 01.01.2005 г., обн. ДВ. бр. 70 от 10 август 2004 г., изм. ДВ., бр. 46 от 3 юни 2005 г., изм. ДВ. бр. 76 от 20 септември 2005 г., изм. ДВ., изм. ДВ., бр.103 от 23 декември 2005 г., изм. ДВ., бр.18 от 28 февруари 2006 г., изм. ДВ, бр. 30 от 11 април 2006 г., изм. ДВ., бр.34 от 25 април 2006 г., изм. ДВ, бр. 59, бр. 71, бр. 75, бр. 81, бр. 95, ДВ, бр. 102/2006 г., изм. ДВ, бр. 31, ДВ, бр. 41, ДВ, бр. 46, ДВ, бр. 59, ДВ, бр. 82 и ДВ, бр. 95/2007 г., ДВ бр. 13, ДВ, бр. 102 и бр. 110/2008 г., изм. доп. ДВ, бр. 36/2009 г.
11. Наредба №3 за условията и реда за осъществяване дейностите на СТМ. ДВ, бр. 14 /2008 г.
12. Наредба за условията и реда за тютюнопушене в закрити обществени места и в сградите с обособени работни места, ДВ, бр. 90 от 16.11.2010 г.

КОНСПЕКТ ПО РАДИАЦИОННА ХИГИЕНА И БЕЗОПАСНОСТ НА ТРУДА

1. Радиационна защита. Радиационна хигиена. Основни понятия
2. Директно йонизиращи лъчения. Индиректно йонизиращи лъчения.
3. Основни единици в радиационната защита.
4. Източници на йонизиращи лъчения. Природни източници.
5. Повишено облъчване от природни източници вследствие на човешка дейност
6. Техногенни източници на йонизиращи лъчения.
7. Надфоново облъчване от техногенни източници
8. Биологично действие на йонизиращата радиация. Етапи на действие.
9. Клинични ефекти. Радиационен риск
10. Принципи на радиационна защита.

11. Национална система за радиационна защита в България
12. Практически мерки за намаляване на облъчването
13. Нормативните уредби по безопасност и здраве при работа

СПИСЪК НА ПРЕПОРЪЧВАНАТА ЛИТЕРАТУРА:

1. Физически фактори - оценка на експозицията и риска за човека, доц. М. Израел, Изд. център на МУ-Плевен, 2015 г.
2. Хигиена: том I „Хигиена и екология“, под ред. на проф. д-р Д. Цветков, „Камея“, 2014.
3. Хигиена, том II, „Трудова медицина“, под ред. на проф. д-р Д. Цветков, изд. „Камея“, София, 2014 г.
4. Хигиена, хранене и професионални болести. под. ред. на проф. Б. Попов, изд. София, 2009 г.
5. Хигиена и професионални заболявания. Учебник за студенти по медицина, под. ред. на проф. Вл. Бояджиев, София, МФ, 1990 г.

КОНСПЕКТ ПО ЗДРАВЕН КОНТРОЛ СРЕД СПЕЦИФИЧНИ ОБЩНОСТИ

1. Дефиниране на понятието общност. Специфични общности със здравен риск.
2. Превенция на инфекциозните заболявания. Мерки при възникване на епидемичен взрив в специфична общност.
3. Характеристики в протичането на вирусен хепатит тип А в специфична общност, епидемиологичен контрол и надзор.
4. Характеристики в протичането на морбили в неимунни общности, епидемиологичен контрол и надзор.
5. Вирусен хепатит тип В при рискови групи, контрол и надзор на заболяването.
6. Специфични общности в риск от разпространение на вирусен хепатит тип С и СПИН.
7. Профилактика на инфекциозни заболявания при пътуване в чужбина.
8. Контрол на внесени в България инфекциозни заболявания.

СПИСЪК НА ПРЕПОРЪЧВАНАТА ЛИТЕРАТУРА:

1. Инфектология, п/р на Б. Илиев, АИ „Проф. М. Дринов“, София, 2001.
2. Ръководство за практически упражнения по епидемиология на инфекциозните заболявания, Издателство СИМЕЛПРЕС, София, 2013.
3. Наредба № 15 от 12 май 2005 г. за имунизациите в Република България; Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 15 от 2005 г. за имунизациите в Република България (обн., ДВ, бр. 45 от 2005 г.; изм., бр. 82 от 2006 г., бр. 5 и 106 от 2007 г., бр. 57 от

2009 г. и бр. 77 от 2012 г. обн., ДВ, бр. 47 от 28.05.2013 г., в сила от 28.05.2013 г.)

4. Национална стратегия на Република България за интегриране на ромите (2012-2020).
5. Национална програма за превенция и контрол на туберкулозата в Република България за периода 2012-2015 г.
6. План за действие за изпълнение на националната стратегия за борба с наркотиците 2009-2013 г.
7. Национална програма за превенция и контрол на ХИВ и сексуално предавани инфекции в Република България 2008-2015 г.
8. Национален план на Република България за готовност за грипна пандемия.